

ΘΕΟΡΙΑΣ

14

Ezra Pound
PISAN CANTOT

SUOMENTANUT
Kari Aronpuro

NTAMO

PISAN CANTOT

IN MEMORIAM
MARKKU INTO

Ezra Pound

PISAN CANTOT

Suomentanut Kari Aronpuro

ntamo Helsinki

Suomentaja kiittää Alfred Kordelinin säätiötä ja Suomen Kirjailijaliiton Anna-Maija Raittilan rahastoa saamistaan stipendeistä.

Copyright © 1948 by Ezra Pound

Copyright © 1969 by The Estate of Ezra Pound

Copyright © 1973 by The Trustees of the Ezra Pound Literary Property Trust

Copyright © 2003 by Mary de Rachewiltz & Omar S. Pound

Suomennettu & kustannettu newyorkilaisen New Directions Publishing Corporationin kanssa tehdyllä sopimuksella.

© 2018 Kari Aronpuro (for the Finnish translation).

Copyright © 2003 by Richard Sieburth (Ezra Pound, *The Pisan Cantos*)

ISBN 978-952-215-723-2

TAITTO

Make Copies

KANNEN KUVA

Banks L Steppburn

VALMISTAJA

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2018

ntamo

www.ntamo.net

PISAN CANTOT

LXXIV

U nelman murenemisen murhe talonpojan köyryissä
hartioissa

Manes! Manes nyljettiin ja täytettiin,

Niin Ben ja la Clara *a Milano*

5 kantapäistä Milanossa

Että raatokärpästen toukat söisivät kuolleen härän

DIGONOS, Δίγρονος, kerrassaan kahdesti ristiinnaulittu

tunteeko historia sellaista?

mutta sano tämä Possumille: pamaus, ei kitinä,

10 paukahtaen, ei kitisten,

Rakentaa Deiokesin kaupunki, jonka terasseilla tähtien värit.

Suopeat silmät, vaiteliaat, eivät ylimieliset,

myös sade kuuluu tapahtumiseen

Se mistä lähdet ei ole tie

15 ja oliivipuu kukkii valkeana tuulessa

Kiangissa ja Hanissa pesty

minkä valkoisuuden lisää tähän valkoisuuteen,

minkä puhtauden?

”suuri periplus tuo tähdet rannallemme.”

20 Sinä, joka olet purjehtinut ulapalle ohi Herakleen pylväiden

kun Lucifer putosi Pohjois-Carolinaan.

lauha ilma siirtyy sirocon tieltä

OΥ ΤΙΣ, ΟΥ ΤΙΣ? Odysseus

perheeni nimi.

25 myös tuuli kuuluu tapahtumiseen,

sorella la luna

Pelkää jumalaa ja rahvaan typeryyttä,

mutta tarkka määritelmä

välittyy Sigismundo

30 Duccio, Zuan Bellini, tai trastevere La Sposan kautta

Sponsa Christin mosaiikissa aikaamme asti / keisarien julistaminen jumaliksi

mutta kenenkään ei tarvitse antaa Tangin historiasta tietämättömän räkäisen

barbaarin harhauttaa itseään

eikä Charlie Soongin rahojen lainana anonimolta

ts. oletamme, että Charliella oli sitä

35 ja Intiassa korko putosi 18 prosenttiin

mutta ulkomaiset pankkiirit tukivat paikallisia koronkiskurisyöpäläisiä

niin että kokonaiskorko, Intian talonpojilta kiskottu,

nousi churchilliläiseen loistoon

koska kun, ja vielä kun, hän palasi mätään kultakantaan

40 vuoden 1925 paikkeilla Oi Englantini

että sananvapaus ilman sananvapautta radiossa on yhtä tyhjän kanssa

ja Stalin tarvitsee vain yhden asian

ei tarvitse ts. ei tarvitse ottaa haltuun tuotantovälineitä;

rahaa merkitsemään tehtyä työtä, järjestelmän sisällä

45 määrän ja tarpeen mukaan

”En ole tehnyt käsilläni tarpeetonta työtä”

sanotaan R. K. kappalaisen kenttäkäsikirjassa

(valmistautuminen rippiin)

kirkuen kuin kiurut kuolemansellien yllä

50 militarismi etenee kohti länttä

im Westen nicht neues

ja perustuslaki vaarassa

eikä tämäkään asiaintila erityisen uusi

55 ”safiirista, sillä tämä kivi tuo unen”

ei sanoja joita noudattaa

eikä päättäväisiä tekoja

vain säikky oikeudenmukaisuus tekee pesän

ja käy käsiksi maahan

60 ja Rouse keksi, että he puhuivat Eliasta
 kertoessaan taruja Odysseuksesta OΥ TIE
 OΥ TIE
 ”Minä olen ei-kuka, minun nimeni on ei-kuka”
 mutta Wondjina on, sanokaamme, Wên jen
 65 tai oppinut mies
 jolta isä otti pois suuvärkin
 koska hän teki liikaa *asioita*
 ja niin sekoitti bushmannin matkatavarat
 vide Frobeniuksen oppilaiden tutkimusmatka noin 1938
 70 Ausseihin
 Wên jen puhui ja loi niin nimetyt
 mistä seurasi sotku
 riesaa matkustavaisille
 ja niin häneltä otettiin suu
 kuten voidaan havaita hänen kuvistaan
 75 in principio verbum
 paraklete tai verbum perfectum: sinceritas
 kuolemansellin näköpiirissä Taishan@Pisa
 kuten Fuji Gardonessa
 80 kun kissa käveli aidan harjaa
 ja vesi oli lännen puolella tyyni
 lipui Villa Catulloa kohti
 missä alituisen liikehtivällä äänellä
 pikkuruksessa polyfloisboiosissa
 85 kaikkia sotia kauemmin kestävässä hiljaisuudessa
 ”La Donna” sanoi Nicoletti
 ”la donna,
 la donna!”
 ”Cosa deve continuare?”

- 90 "Se casco" sanoi Bianca Capello
 "non casco in ginocchion"
 ja yhden päivän lukemisella voi saada avaimen käsiinsä
 Cassiren luuttu. Hooo Fasa
 tuli leijonanvärinen pentu kirppuja kantaen
- 95 ja valkokuvioinen lintu, tepastelija
 kuuden hirsipuun *les six potences* alla
 Absouldre, que tous nous vueil absoudre
 siinä oli Barabbas kaksi varasta vierellään
 lapsellinen synteesi Barabbaassa
- 100 miinus Hemingway, miinus Anthel, kuohahteleva
 ja Thos. Wilson nimeltään
 Mr. K. ei sanonut mitään typerää, ei mitään typerää koko kuussa:
 "jos emme olisi tyhmiä, emme olisi täällä"
 ja Lanen jengi.
- 105 Perhoset, minttu ja Lesbian varpuset,
 äänetön jyskäävin rummuin ja lipuin,
 ja vartiotornien käsitemerkki
 el triste pensier si volge
 ad Ussel. A Ventadour
- 110 va il consire, el tempo rivilge
 ja Limogesissa nuori kauppias
 kumarsi ranskalaiseen tapaan kohteliaasti: "Ei, se ei ole mahdollista."
 Olen unohtanut mikä kaupunki
 Mutta luolat kiehtovat kokematonta matkailijaa vähemmän
- 115 kuin alkuhärät postikorteissa
 näemme vielä nuo vanhat tiet, kysymys,
 mahdollisesti
 mutta mikään ei vaikuta epätodennäköisemmältä,
- Mme Pujol,

120 ja minttu tuoksui teltan liepeiden alla
varsinkin sateen jälkeen
ja valkoinen härkä tiellä matkalla Pisaan
kuin kohti tornia
tummia lampaita sulkeiskentällä ja sadepäivinä pilvet
125 vuorilla kuin olisivat vielä vartiotornejakin alempana.
Lisko oli tukenani
vapaille linnuille ei kelvannut valkoinen leipä
Taishanilta auringonlaskuun
Carrarasta kivi torniin
130 ja tuona päivänä ilma aukeni
kaikkien ilojen Guānyīnille
Linus, Cletus, Klemens
joiden rukoukset,
suuri skarabee on kumartunut alttarille
135 vihreä valo kimaltaa sen kuoresta
kynnetty pyhä pelto ja ajallaan purettu kokongit
kuiduiksi
valon valossa on *virtù*
"sunt lumina" sanoi Erigena Scotus
140 kuten Shunin luona Taishanilla
ja esi-isien hallissa
kuten ihmeiden alusta
puolustaja, joka oli läsnä Yaossa, täsmällisyydessä
Shunissa, myötätuntoisessa
145 Yussa, vesien tiennäyttäjässä
4 jättiä 4:ssä kulmassa

- kolme nuorta miestä ovella
ja he kaivoivat ympärilleni ojan
150 ettei kosteus kalvaisi luitani
Siion lunastetaan oikeudenmukaisuudella
sanoi Jesaja. Ei korkoa vastaan sanoi David rex
huoranpenikoista paras
Valonsäie immaculata
155 auringonsäie tahraton
"sunt lumina" sanoi irlantilainen Kuningas Kaarelle
"OMNIA,
kaikki asiat jotka ovat ovat valoa"
ja he kaivoivat hänet haudasta
160 soi disantisti jahdatessaan manikealaisia.
Les Albigeois, historiankirjoituksen arvoitus
ja Salamiin laivasto rakennettiin valtion laivanveistäjille myöntämällä
lainalla
Tempus tacendi, tempus loquendi.
Ei koskaan kotimaassa korottamassa elintaso
165 vaan aina ulkomailla kasvattamassa koronkiskureiden voittoja,
dixit Lenin.
ja asekaupat johtavat asekauppoihin
ne eivät tärvää asemarkkinaa
ne ovat kyltymättömät
170 Pisa, voimainponnistuksen 23. vuonna, silmäkantaman päässä tornista
ja Till hirtettiin eilen
murhasta ja raiskauksesta kylkiäisineen plus Kolkhis
plus mytologia, luuli olleensa Zeus pukki tai joku
Hei Snag, mitä piplias?
175 mikkä on piplian kirjat?

Sa ne, älä jauha paskaa MULLE.

莫

OY TIE

- 180 mies, jonka vuoksi aurinko on laskenut
uuhi, hän sanoi, niin leppeä katse silmissään;
ja Hagoromon nymfi tuli luokseni
kuin enkelten korona
eräänä päivänä pilvet olivat kasaantuneet Taishanille
tai auringonlaskun loistoon
185 ja tovarish siunattu, päämäärätön
itki illalla sadelätäkköön
Sunt lumina
että draama on läpikotaisin subjektiivinen
kivi tuntee muodon, jonka veistäjä antaa sille
190 kivi tuntee muodon
sia Cythera, sia Isotta, sia Santa Maria dei Miracoli
jonka perustukset suunnitteli Pietro Romano
OY TIE
mies, jonka vuoksi aurinko laskenut
195 eikä timantti tuhoutu lumivyöryssä
vaikka irtoaisi kannastaan
hänen on ensin tuhottava itsensä ennen kuin toiset tuhoavat hänet.
4 kertaa rakennettiin kaupunki uudestaan, Hoo Fasa
Gassir, Hoo Fasa dell' Italia tradita
200 nyt tuhoutumattomana mielessä, Gassir, Hoooo Fasa,
Neljine jätteineen neljässä kulmassa
ja neljine portteineen kukin keskellä muuria Hoo Fasa
ja terassilla tähtien värit
kalpeat kuin sarastuksen pilvi, la luna
205 ohut kuin Demeterin hius
Hooo Fasa, ja uudistuminen tanssissa

- kahden kiurun laulaessa contrapuntossa
 auringonlaskussa
 ch'intenerisce
 210 a sinistra la Torre
 polvihousuparin välitse nähtynä.
Che sublia es laissa cader
 NEKYIAN, missä ovat Alkemene ja Tyro
 ja toiminnan Kharybdiksen tyrskyistä
 215 Taishanin yksinäisyyteen
 femina, femina, joka ei halunnut tulla kiskotuiksi hiuksista paratiisiin
 harmaan kallion alla periplumissa
 aurinko tähtiään raahaten
 mies, jonka vuoksi aurinko laskenut
 220 ja tuuli tuli kuin hamadryadit auringon paahteen alla
 Vai soli
 ei koskaan yksin
 orjuutta oppivien orjien keskuudessa
 ja tylsät tungetaan takaisin viidakkoon
 225 ei koskaan yksin 'HAION ΠΕΡΙ 'HAION
 kun valo imee usvaa
 ja vuorovedet seuraava Lucinaa
 joka oli ollut kova mies monessa suhteessa
 päivä kuin tuhat vuotta
 230 kun leopardi istui vesiastiallaan;
 olet tappanut alkuhärät ja biisonin sanoi Bunting
 joka lusi kuusi kuukautta vielä sodan jälkeen
 kanalle persona pasifistinakin kieltäytyi hyväksymästä
 sotaa "Redimiculum Metellorum"
 235 omakustanne
 lukuisten kriitikoiden kiusaksi

yhtä kaikki valtio voi lainata rahaa

ja laivasto joka lähti Salamiin

oli rakennettu valtion lainalla veistäjille

240 siitä hyökkäys antiikin tutkimusta vastaan

ja tähän sotaan osallistuivat Joe Gould, Bunting ja cummings

niin paksupäisiä kuin läskejäkin vastaan

musta, joka kuolee vankeudessa

245 hänen silmäteränsä yönvihreä, kuin rypäleen lihaa ja meren aalto

ikuinen kirkas ja läpikuultava

Est consummatum, Ite;

250 katraiden ja kohorttien ympäröimänä katsoi Taishania

mutta Tangerissa näin kuolleiden korsien syttyvän

käärmeen puremasta

tuli tarttui korsiin

255 fakiirin puhalluksesta

kurjat korret ja käsivarren mittainen käärme

joka puri fakiiria kieleen, ja teki pienet reiät

ja veri rei'istä

muuttui tuleksi hänen sullottua korret suuhunsa

260 likaiset korret, jotka hän oli haalinut maantieltä

ensin savua ja sitten himmeä liekki

sen täytyi olla Raisulin aikaan

kun ratsastin Elsonille

lähellä Perdicarisien kartanoa

265 tai neljä vuotta aikaisemmin

perustavanlaatuisina hän piti lasten sieluja, mahdollisesti,

mutta oli vuokrannut suojan matkustavaisille
 muutamat heistä jalan Syyriasta,
 eivätkä kotelot pariudu turhaan ilmassa
 270 color di luce
 vihreä loiste ja kuin aurinko läpi kalvaiden sormien
 Hyvät ihmiset mailleen menneet
 nämä kumppanit:
 Fordie, joka kirjoitti jättiläisistä
 275 ja William, joka uneksi jaloudesta
 ja vitsinieikka Jim, joka rallatteli:
 "Blarrney castle me darlin'
 you're nothing now but a StOWne"
 ja Plarr, joka puhui matematiikasta
 280 tai Jepson, jaden rakastaja
 Maurie, joka kirjoitti historiallisia romaaneja
 ja Newbolt, joka näytti kahdesti kylpeneeltä
 ovat mailleen menneet
 Ja sinä päivänä aurinko oli pilvessä
 285 – "Sitä istuu paikallaan," Kokka sanoi,
 "jos liikahtaessa aina jokin narahtaa."
 ja vanha Marchesa muisti vastaanoton Pietarissa
 ja Kokka arveli, ehkä on vielä jäljellä jokin (hyvä) seurapiiri
 Espanjassa, välittäisittekö vierailla, luoja paratkoon en!
 290 mielipide 1924
 Sidar, Bouiller ja Les Lilas,
 tai Dieudonné London tai Voisin's,
 Setä George ryhdikkäänä kuin valtiomies PEI ΠANTA
 täyttää joka kolon
 295 kakkukaupat Nevskillä, ja Schöners
 puhumattakaan der Greifista Bolzanossa la patronne ikääntyy

”[...]

Hänen armonsä nousi yöllä
ja siirsi kaikki huonekalut
(ts. hänen armonsä YX)
hänen armonsä Z ei tykännyt illastaa yksin ja
Ylpeän ei pidä maata ylpeän vieressä
kynttilöin valaistussa mattavihreässä
Mabel Beardsleyn punainen tukka kuin sädekehä
Mr Masefield mumisee: Kuolema
ja vanha Neptune tarkoittaen jotain tavoittamatonta
keskusteltaessa Flaubertista
Miss Tomaczyk, meedio
hämmentää metafyyssisen tutkimuksen seuraa
ja ajatusta että KONversationin.....
ei pitäisi täysin kuihtua
minäkin muistan ajan
[...]

Yhdysvaltalainen kirjailija-kääntäjä Ezra Pound
(1885–1972) oli modernin runon tärkeimpiä
vaikuttajia viime vuosisadan ensikymmeniltä alkaen.
Hänen pääteoksensa *The Cantos* (1917–1969)
kuuluu länsimaisen kirjallisuuden
ihailuimpiin, oudoksutuimpiin ja vaikuttavimpiin
luomuksiin. Kaikkiaan 120 vapaamittaista
runoa käsittävän kokonaisuuden ytimessä on
II maailmansodan lopulla syntynyt
The Pisan Cantos (1948). Fasismihallinnon tukija Pound
kirjoitti monikielisen tekstikoonnoksensa
vankina USA:n joukkojen miehittämässä Italiassa.
Se ilmestyy nyt ensimmäistä kertaa suomeksi.
Suuren käännöstyön tehnyt
mestarirunoilija Kari Aronpuro (s. 1940) on laatinut
kattavat huomautukset ja valaisevan jälkisanan.